

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 19. oktoober 2017
(OR. en)

EUCO 14/17

CO EUR 17
CONCL 5

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Euroopa Ülemkogu kohtumine (19. oktoober 2017)
– Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

Kohtumise alguses andis nõukogu kuuekuulist eesistumist teostavat liikmesriiki esindav Euroopa Ülemkogu liige ülevaate varasemate Euroopa Ülemkogu järelduste rakendamise edenemisest.

I. RÄNNE

1. Liikmesriikide ja ELi institutsioonide võetud lähenemisviis välispiiride üle täieliku kontrolli tagamiseks annab tulemusi ning see tuleb konsolideerida. Üldiselt on rändevood märkimisväärselt vähenemas ja merel hukkunute arv on langenud.
2. Euroopa Ülemkogu on kindlalt otsustanud järgida oma terviklikku, pragmaatilist ja resoluutset lähenemisviisi ning kohaldada seda igal pool, kus see on vajalik. See tähendab:
 - valvsust kõikide rändeteede suhtes ja valmisolekut reageerida kõikidele uutele suundumustele;
 - kõikide kättesaadavate ELi ja liikmesriikide vahendite pragmaatilist, paindlikku ja koordineeritud kasutamist;
 - otseselt mõjutatud või seotud liikmesriikide toetamist, sealhulgas ELi asutuste pakutava jätkuva toe kaudu;
 - tihedat koostööd rahvusvaheliste partnerite ning päritolu-, transiidi- ja lähteriikidega;
 - ebaseadusliku rände stiimulite vähendamist tõhusa tagasisaatmise kaudu;
 - piisavat rahastamist ja muid ressursse.

3. Selle lähenemisviisi konsolideerimiseks ja juurutamiseks kõikide rändeteede suhtes kutsub Euroopa Ülemkogu lisaks üles tegema järgmist:

- näitama täielikku pühendumist meie rändekoostööle Türgiga ja Lääne-Balkani riikide toetamisele;
- rakendama ELi-Türgi tagasivõtulepingut täies ulatuses ja mittediskrimineerivalt kõigi liikmesriikide suhtes;
- tagama märkimisväärselt tõhusama tagasisaatmise nii ELi kui ka liikmesriikide tasandi tegevuste, näiteks toimivate tagasivõtulepingute ja -kokkulepete kaudu; Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametit tuleks veelgi tugevdada ning sel peaks olema suurem roll tagasisaatmiste organiseerimises;
- tagama ÜJKP missioonidele ja operatsioonidele täieliku isikkoosseisu ning vajaduse korral nende mandaatide kohandamise, et aidata võidelda inimkaubitsejate ja inimsugeldajate võrgustikega ning aidata lõhkuda nende ärimudelid; toetama meie G5 Saheli riikidest partnerite tegevust;
- kohaldama vabatahtlikke ümberasustamiskavasid ja arendama neid edasi koos rahvusvaheliste partneritega, eelkõige UNHCRiga;
- parandama teabe- ja andmevahetust ELis, liikmesriikide, justiits- ja siseküsimuste asutuste, ÜJKP missioonide ja operatsioonide vahel ning rahvusvaheliste partneritega; sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu üles laiendama operatiivsete ühiste uurimisrühmade tegevust asjakohastes riikidesse;
- looma vajalikud mõjutusvahendid ja neid kohaldama, kasutades kõiki asjakohaseid ELi poliitikameetmeid, õigusakte ja vahendeid, sealhulgas arengu-, kaubandus- ja viisameetmeid, et saavutada mõõdetavaid tulemusi ebaseadusliku rände ennetamisel ja ebaseaduslike rändajate tagasisaatmisel.

4. Seoses Vahemere keskosa rändeteega Euroopa Ülemkogu:

- tunnistab Itaalia märkimisväärsed panust seoses Vahemere keskosa rändeteega;
- kutsub üles jätkama ELi-poolseid jõupingutusi ja toetama liikmesriike rändevoogude tõkestamisel ja tagasisaatmiste arvu suurendamisel ning päritolu-, transiidi- ja lähteriikidega tiheda koostöö tegemisel;
- tuletab meelde Liibüa ametivõimude ja kõikide Liibüa naabritega piirihaldussuutlikkuse tõhustamiseks tehtava koostöö tähtsust ning toonitab rändeteedele jäävate Liibüa kohalike kogukondade arengu toetamise kiireloomulisust;
- innustab ja kutsub üles toetama, sealhulgas rahaliselt, UNHCRi ja IOMi nende jõupingutustes Liibüas, Sahelis ja piirkonnas laiemalt, sealhulgas et veel paremini võimaldada vabatahtlikku tagasipöördumist, ümberasustamist ning parandada vastuvõtutingimusi koostöös Liibüa ametivõimudega, et tagada rändajate inimväärne kohtlemine;
- lubab tagada piisava ja suunatud rahastamise, sealhulgas Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondi Põhja-Aafrika osa kaudu, et toetada vajalikke rändega seotud meetmeid Põhja-Aafrikas ning rahastada kõiki asjakohaseid projekte 2017. aastal ja hiljem, koos vahendite õigel ajal väljamaksmisega. Ülemkogu teeb nõukogule, keda abistab komisjon, ülesandeks võtta viivitamata operatiivseid järelmeetmeid, et tagada selle lubaduse täitmine enne Euroopa Ülemkogu kohtumist detsembris;
- kutsub üles tegema suuremaid jõupingutusi, et kiiresti tagada Liibüas ELi alaline kohalolu, võttes arvesse kohapeal valitsevaid tingimusi.

5. Euroopa Ülemkogu kutsub üles jälgima hoolikalt olukorda Vahemere ida- ja keskosa rändeteedel, võttes arvesse rändevoogude hiljutist suurenemist.
6. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde, et rände algpõhjuste käsitlemine ning majanduslike ja ühiskondlike võimaluste loomine transiidi- ja päritoluriikides on osa ülemkogu pikaajalisest lähenemisviisist rände suhtes. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu äsjast Euroopa Kestliku Arengu Fondi ellukutsumist, millega toetatakse investeeringuid Aafrikasse ja Euroopa naabruses asuvatesse riikidesse. Ülemkogu tervitab samuti Euroopa Investeerimispanka (EIP) majandusliku vastupanuvõime algatuse rakendamist, mille eesmärk on mobiliseerida investeeringuid Euroopa naabruses asuvatesse riikidesse. Ülemkogu jääb ootama Aafrika partneritega tehtava koostöö arutamist eelseisval Aafrika Liidu – Euroopa Liidu tippkohtumisel.
7. Euroopa Ülemkogu kordab oma pühendumist Schengeni süsteemile ning väljendab kavatsust pöörduda tagasi Schengeni süsteemi juurde niipea kui võimalik, võttes samal ajal täiel määral arvesse liikmesriikide proportsionaalseid julgeolekuhuvisid.
8. Euroopa Ülemkogu tervitab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimisel seni tehtud edusamme ja kutsub üles liikuma kokkuleppe suunas, millega saavutatakse õige tasakaal vastutustunde ja solidaarsuse vahel ning tagatakse vastupanuvõime tulevaste kriiside suhtes, kooskõlas oma 2017. aasta juuni järeldustega. Euroopa Ülemkogu tuleb selle küsimuse juurde tagasi oma detsembrikuu kohtumisel ning püüab jõuda konsensusele 2018. aasta esimesel poolel.

II. DIGITAALNE EUROOPA

9. 29. septembril 2017 toimunud Tallinna digitaalvaldkonna tippkohtumisega saadeti jõuline sõnum, et on vaja tugevamat ja sidusamat digitaalset Euroopat. Järeldused, mis peaminister Ratas tegi pärast tippkohtumist, annavad suurepärase aluse edasisele tööle kõigil tasanditel.
10. Digiteerimine annab tohutud võimalused innovatsiooniks, majanduskasvuks ja tööhõiveks, aitab tagada meie ülemaailmset konkurentsivõimet ning suurendab loomingulist ja kultuurilist mitmekesisust. Nende võimaluste ärakasutamine nõuab seda, et lahendaksime ühiselt teatavad väljakutsed, mis tulenevad digitehnoloogiale üleminekust, ja vaataksime läbi digiteerimisest mõjutatud poliitikameetmed. Euroopa Ülemkogu on valmis tegema kõike, mida on vaja Euroopa digitaalseks muutmiseks.
11. Digitaalse Euroopa edukaks ehitamiseks vajab EL eelkõige järgmist:
 - täielikult digiajastusse toodud ja eeskuju näitavad valitsused ja avaliku sektori asutused: e-valitsus ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtt, juurdepääsetavus, ühtse kontaktpunktiga valitsus ja ühekordsuse põhimõte ning digiteeritud avaliku sektori asutused on meie ühiskonna ümberkujundamise ja ELi nelja vabaduse toetamise aluseks. Euroopa Ülemkogu kutsub üles rakendama ministrite Tallinna deklaratsiooni e-valitsemise kohta;

- tulevikku suunatud õigusraamistik: digitaalse ühtse turu strateegia kõigi elementide lõpuleviimine 2018. aasta lõpuks on jätkuvalt väga oluline ülesanne. Vaatamata märkimisväärsetele edusammudele tuleb selles valdkonnas tehtavat tööd kiirendada, et nimetatud tähtjast kinni pidada. Selleks peaks transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu (telekommunikatsioon) arutama oma 24. oktoobri täiendaval istungil võimalusi digitaalse ühtse turu valdkonnas töö kiirendamiseks ja prioriteetide seadmiseks. 2017. aasta lõpuks tuleks saavutada kaasseadusandjate vaheline kokkulepe asukohapõhise piiramise, audiovisuaalmeedia teenuste ja postipakkide kohaletoimetamise kohta. 2018. aasta juuniks peaksid kaasseadusandjad leppima kokku ka isikustamata andmete vaba liikumist käsitlevas ettepanekus ja elektroonilise side seadustikus. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui oluline on tagada kaubanduslepingutes piisavad eeskirjad ELi ja kolmandate riikide vaheliste andmevoogude kohta, ilma et see piiraks ELi õigusaktide kohaldamist. Lisaks tuleks prioriteetse küsimusena jätkata läbirääkimisi autoriõiguse üle ja digitaalse sisu direktiivi üle. Euroopa Ülemkogu rõhutab samuti vajadust suurendada platvormide praktikate ja kasutusviiside läbipaistvust;
- esmaklassiline taristu ja sidevõrk: see nõuab koostööd ELi tasandil, muu hulgas selleks, et saavutada maailma tipptasemele vastavad väga kiired püsi- ja mobiilsidevõrgud (5G) kogu ELis ning suurem koordineeritud sagedusala kättesaadavus 2020. aastaks ühtsete regulatiivsete ja majandustingimuste alusel; see omakorda nõuab kõigi vajalike seadusandlike vahendite kasutamist, sealhulgas piisaval arvul kolmepoolseid kohtumisi, et saavutada kokkulepe elektroonilise side seadustiku, sealhulgas vajalike sagedusala käsitlevate sätete suhtes;
- ühine lähenemine küberturvalisusele: digimaailm vajab usaldust ja usaldust on võimalik saavutada ainult siis, kui tagame ennetavama sisseprojekteeritud turbe kõigis digitaalpoliitika valdkondades ning toodete ja teenuste piisava turvasertifitseerimise ning suurendame oma võimekust ennetada, takistada ja tuvastada küberrünnakuid ning neile reageerida. Selleks tuleks komisjoni küberturvalisuse ettepanekute väljatöötamisele läheneda terviklikult ning need tuleb õigel ajal esitada ja viivitamata läbi vaadata, võttes aluseks nõukogu kehtestatava tegevuskava;

- võitlus terrorismi ja internetikuritegevusega: sellekohaseid jõupingutusi tuleks tugevdada, nagu on öeldud Euroopa Ülemkogu 2017. aasta juuni järeldustes. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni teatist ebaseadusliku veebisisuga võitlemise kohta ning kinnitab taas oma valmisolekut toetada vajaduse korral asjakohaseid meetmeid ELi tasandil;
- digitaalajastusse sobivad tööturud ning haridus- ja koolitussüsteemid: on vaja investeerida digioskustesse ning võimestada kõiki eurooplasi ja neile võimalusi luua;
- otsustavad jõupingutused teadus- ja arendustöös ning investeeringute tegemises: uute ettevõtlusvormide toetamiseks ning eri sektorite ja teenuste digiülemineku stimuleerimiseks ja sellele kaasaaitamiseks. Seda eesmärki võivad aidata saavutada sellised ELi vahendid nagu ELi raamprogrammid, sh programm „Horisont 2020“, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond. EL peaks samuti uurima võimalusi, et tagada asjakohased struktuurid ja rahastamine eesmärgiga toetada läbimurdelise tähtsusega innovatsiooni;
- esilekerkivate suundumuste kiire käsitlemine: see hõlmab selliseid küsimusi nagu tehisintellekt ja plokiahela tehnoloogiad, tagades samal ajal andmekaitse, digitaalõiguste ja eetiliste standardite kõrge taseme. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil esitada 2018. aasta alguseks Euroopa lähenemisviisi tehisintellekti suhtes ning kutsub komisjoni üles esitama vajalikud algatused raamtingimuste tugevdamiseks, et võimaldada ELil uurida uutele turgudele sisenemise võimalusi riskipõhiste radikaalsete uuenduste kaudu ning kinnitada oma tööstuse juhtrolli;

- tõhus ja õiglane digitaalajastusse sobiv maksusüsteem: tähtis on tagada, et kõik ettevõtted maksaksid õiglase osa maksudest, ning tagada üleilmsed võrdsed võimalused kooskõlas OECDs käimas oleva tööga. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu üles jätkama komisjoni sellekohase teatise läbivaatamist ning jääb ootama asjakohaseid komisjoni ettepanekuid 2018. aasta alguseks.
12. Meie eesmärk peab olema luua integreeritum ühtne turg ning tagada Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele praktiline kasu. Euroopa Ülemkogu jälgib tähelepanelikult selles valdkonnas toimuvat arengut ja annab vajalikke suuniseid. Ülemkogu kutsub institutsioone kiirendama seadusandlikku tööd ning liikmesriike rakendama asjakohaseid ELi õigusakte ja võtma oma pädevuse piires kõik vajalikud meetmed uue digitaalajastu kujundamiseks. Euroopa Ülemkogu käsitleb enda tasandil küsimusi, mida ei saa lahendada nõukogu tasandil.

III. JULGEOLEK JA KAITSE

13. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma 2017. aasta juuni järeldusi. Ülemkogu tervitab märkimisväärseid edusamme, mis liikmesriigid on teinud selleks, et valmistada ette alalisest struktureeritud koostööst teatamist ja sellega kaasnevat ühist kohustuste nimekirja, ning seoses alalise struktureeritud koostöö juhtimisega. Ülemkogu innustab neid liikmesriike, kellel on võimalik seda teha, teatama nõukogule ja kõrgele esindajale kiiresti oma kavatsusest alalises struktureeritud koostöös osaleda. See võimaldaks alustada alalist struktureeritud koostööd enne aasta lõppu, et kiiresti täita kohustused, mille hulka kuulub ka esimeste projektide algatamine. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt töö üle, mida kaasseadusandjad on seni teinud seoses komisjoni ettepanekuga Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi kohta. Ülemkogu kutsub üles jõudma nõukogus kokkuleppele aasta lõpuks, et viia Euroopa Parlamendiga peetavad läbirääkimised võimalikult kiiresti lõpule, nii et esimesi liikmesriikide nimetatavaid võimetealaseid projekte saaks rahastada 2019. aastal.
14. Euroopa Ülemkogu julgustab liikmesriike töötama välja paindlikud ja töökindlad rahastamismehhanismid Euroopa Kaitsefondi raames, mis võimaldaks teha võimetega seonduvaid ühishankeid ja/või neid ühiselt hallata ning parandada juurdepääsu tiiptasemel võimetele. Selle eesmärk on tagada võimed ning konkurentsivõimeline, innovatiivne ja tasakaalustatud baas Euroopa kaitsesektori jaoks kogu ELis, sealhulgas piiriülese koostöö ja VKEde osalemise kaudu, ning anda panus suuremasse Euroopa kaitsekoostöösse, kasutades ära sünergiaid ja tehes lisaks liikmesriikide rahastamisele kättesaadavaks ka ELi toetuse. Euroopa kaitsevaldkonna tööstuslik arendamine nõuab samuti ELi toetust VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate investeringutele julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas. Ülemkogu julgustab EIPd kaaluma edasisi algatusi kaitsevaldkonna teadus- ja arendustegevusse investeerimise toetamiseks. Ülemkogu väljendab heameelt, et alustati kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise katsetamisega, mis peaks aitama hoogustada liikmesriikidevahelist tõhustatud kaitsekoostööd.

15. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et alaline struktureeritud koostöö, Euroopa Kaitsefond ja kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine peavad üksteist vastastikku tugevdama, et tõhustada liikmesriikidevahelist kaitsekoostööd.
16. Euroopa Ülemkogu pöördub selle küsimuse juurde tagasi 2017. aasta detsembris ja hindab tehtud edusamme kõigis 2016. aasta detsembris esitatud välisjulgeoleku- ja kaitsetegevuse aspektides.

IV. VÄLISSUHTED

17. Euroopa Ülemkogu arutas suhteid Türgiga.
18. Euroopa Ülemkogu kutsub KRDVD üles täielikult, tingimusteta ja viivitamatult järgima oma kohustusi tulenevalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidest ning loobuma oma tuumarelv- ja ballistiliste rakettide programmide täielikult, kontrollitavalt ja ümberpöördumatult. KRDV hiljutine tegevus on vastuvõetamatu ja kujutab suurt ohtu Korea poolsaarel ja kaugemal. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et kestev rahu Korea poolsaarel ja selle tuumarelvavabaks piirkonnaks muutmine tuleb saavutada rahumeelsete vahenditega usaldusväärse ja sisulise dialoogi kaudu. ELi sanktsioonide korda KRDV suhtes tugevdati veelgi 16. oktoobril 2017 välisasjade nõukogu poolt vastu võetud ELi autonoomsete sanktsioonidega. Euroopa Ülemkogu kaalub edasist reageerimist tihedas koostöös partneritega ja EL on jätkuvalt kontaktis kolmandate riikidega, kutsudes tungivalt üles rakendama täiel määral ÜRO sanktsioone.
19. Euroopa Ülemkogu kordab oma täielikku pühendumist Iraani tuumakokkuleppele ja kinnitab välisasjade nõukogu 16. oktoobri 2017. aasta avalduse.